

POSTANOWIENIE

Dnia 31 października 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z powództwa U. P.

przeciwko Sądowi Rejonowemu w P.

o dodatek stażowy, dodatek funkcyjny, uzupełnienie dodatkowego wynagrodzenia rocznego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych w dniu 31 października 2018 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 21 marca 2017 r., sygn. akt XXI Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 marca 2017 r., XXI Pa [...], Sąd Okręgowy w W., na skutek apelacji pozwanego Sądu Rejonowego w P., w sprawie z powództwa U. P. o dodatek stażowy, dodatek funkcyjny, uzupełnienie dodatkowego wynagrodzenia, zmienił wyrok Sądu Rejonowego w W. z dnia 3 października 2016 r., w punkcie 1 od litery n) do litery bb) w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.428,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 kwietnia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami za opóźnienie w wysokości ustawowej od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, tytułem uzupełnienia dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2013 r. oraz kwotę 119,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 kwietnia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami za opóźnienie w wysokości ustawowej od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, tytułem

uzupełnienia dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2014 r., a w pozostałym zakresie oddalił powództwo o uzupełnienie dodatkowego wynagrodzenia rocznego oraz o dodatek funkcyjny (pkt I), zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 2 w ten sposób, że zniósł wzajemnie koszty procesu między stronami (pkt II), oddalił apelację w pozostałym zakresie (pkt III), oraz zniósł wzajemnie między stronami koszty procesu w instancji odwoławczej (pkt IV).

W stanie faktycznym sprawy powódka była zatrudniona w Sądzie Rejonowym w P. od 2008 r., początkowo na stanowisku głównej księgowej, następnie na stanowisku kierownika finansowego, w pełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem. Na stanowisku kierownika finansowego powódce przysługiwał dodatek za wysługę lat (zwany dodatkiem stażowym) jak również dodatek funkcyjny. Pismem z dnia 31 grudnia 2012 r. Minister Sprawiedliwości powołał powódkę na stanowisko dyrektora Sądu od dnia 1 stycznia 2013 r. informując jednocześnie, iż do czasu ustalenia nowych warunków wynagradzania pozostają w mocy warunki dotychczasowe. Następnie, pismem z dnia 29 stycznia 2013 r. Minister Sprawiedliwości określił wysokość wynagrodzenia zasadniczego powódki na 7.000 zł. Przez okres 2013 r. powódka nie otrzymała dodatku stażowego ani funkcyjnego, co również wpłynęło na wysokość jej dodatkowego wynagrodzenia rocznego.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku, zaskarżając go „w części oddalającej apelację, tj. co do kwoty 19747,00 zł wraz z odsetkami”, pełnomocnik pozwanego wskazał na naruszenie prawa materialnego - art. 32d § 2 Ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 98, poz. 1070, dalej jako „u.s.p.”) w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2011 r. Nr 203, poz. 1192) poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że „przepis ten w zakresie dyrektora sądu i zastępcy dyrektora sądu odsyła do odpowiedniego stosowania przepisów art. 14a - 18 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury (jednolity tekst: Dz.U. z 2011 r. Nr 109, poz. 639), pomimo że przepis ten w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw nie odsyłał do odpowiedniego

stosowania w stosunku do dyrektora sądu oraz zastępcy dyrektora sądu do przepisów art. 14a-18 u.s.p., co za tym idzie dyrektorowi sądu nie przysługuje prawo do dodatku stażowego od dnia 1 stycznia 2013 roku do dnia 24 stycznia 2014 roku”, art. 4 ustawy z dnia 12 grudnia 1997 r. o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1144) w związku z § 6, 7, 14 i 15 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 stycznia 1997 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop (Dz.U. z 1997 r. Nr 2, poz. 14), „poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i uwzględnienie do wyliczenia kwoty uzupełnienia dodatkowego wynagrodzenia rocznego, kwot zasądzzonego dodatku stażowego, podczas, gdy roszczenie o zasądzenie kwoty dodatku stażowego dochodzone pozwem z uwagi na powyższej podniesiony zarzut jest niezasadne, tym samym wadliwe została zasądzona przez Sąd drugiej instancji kwota uzupełnienia dodatkowego wynagrodzenia rocznego”.

Pełnomocnik wniósł o uchylenie wyroku Sądu drugiej instancji w zaskarżonej części i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez uwzględnienie apelacji w całości, wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania według norm przepisanych, ewentualnie - o uchylenie Wyroku Sądu drugiej instancji w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi, który wydał orzeczenie, lub innemu równorzędnemu sądowi, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego, a w przypadku stwierdzenia podstaw o uchylenie w zaskarżonej części również orzeczenia Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy temu sądowi w zmienionym składzie, wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania kasacyjnego.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości interpretacyjne. Zdaniem pełnomocnika są to art. 32c oraz art. 32d ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia 24 stycznia 2014 r., nadanym przez ustawę z dnia 18 sierpnia 2011 roku o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw i wydane na podstawie delegacji z

ustawy prawo o ustroju sądów powszechnych w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia 24 stycznia 2014 r. rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 17 grudnia 2012 r. w sprawie wynagrodzenia dyrektora sądu i zastępcy dyrektora sądu. Powyższe regulacje dotyczą prawa dyrektorów Sądów w okresie od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia 24 stycznia 2014 r. do dodatku stażowego, dodatku funkcyjnego oraz dodatkowego wynagrodzenia rocznego. W ocenie pełnomocnika pozwanego, wskazane powyżej przepisy w sposób kompletny regulują kwestię pozycji, pracy i wynagrodzenia dyrektora sądu. Z literalnego brzmienia powyższych przepisów wynika wprost, że nie przewidują one, aby dyrektor sądu otrzymywał dodatek stażowy. Co więcej z brzmienia art. 32d § 2 ustawy o ustroju sądów powszechnych wynika w sposób jednoznaczny i nie budzący wątpliwości, że odesłanie do odpowiedniego stosowania określonych przepisów ustawy o pracownikach sądów i prokuratur jest katalogiem zamkniętym. Wobec powyższego przepisy ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, w brzmieniu od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia 24 stycznia 2014 r., tj. art. 32d § 2 wskazują, że do dyrektora sądu oraz zastępcy dyrektora sądu stosuje się odpowiednio tylko przepisy art. 6-7 oraz art. 9-11 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury. Powyższa regulacja ma charakter kompleksowy i jasny w zakresie wynagrodzenia dyrektora sądu. Skoro zaś prawo do dodatku stażowego dla dyrektora sądu zostało uregulowane w przepisach art. 14a-18 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury, do którego art. 32d § 2 Prawo o ustroju sądów powszechnych nie odsyłał, w okresie od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia 24 stycznia 2014 r. nie zachodzą żadne podstawy prawne ku temu by przyjąć, że od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia 24 stycznia 2014 r. dyrektorzy sądów zachowali uprawnienie w zakresie przedmiotowego dodatku. Tymczasem wobec poczynionej wykładni przez Sądy orzekające w niniejszej sprawie, które przyznają prawo dyrektorowi sądu do dodatku stażowego mimo oczywistego braku podstaw prawnych ku temu konieczne jest dokonania wykładni powyższych przepisów przez Sąd Najwyższy. Na gruncie powyższych przepisów zaistniały bowiem istotne rozbieżności interpretacyjne. Wymaga dodania, że powyższa regulacja nie została dostatecznie wyjaśniona w dotychczasowym orzecznictwie, przy czym wątpliwości te mają rzeczywisty i

poważny charakter, oraz nie należą do zwyczajnych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu cytowanego przepisu uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością, którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. postanowienia: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11, z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51, z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, LEX nr 180841). W sytuacji gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest potrzeba wykładni przepisów prawa, konieczne jest określenie, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Wypada również dodać, że podobnie jak w przypadku, gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest występujące w sprawie zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), nie zachodzi ona, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP wkładka 2003 nr 13,

poz. 5). Wskazywana we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania potrzeba wykładni „art. 32c oraz art. 32d ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. prawo o ustroju sądów powszechnych w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia 24 stycznia 2014 r.”, została już rozstrzygnięta w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W tezie wyroku z dnia 13 stycznia 2015 r. II PK 74/14 (OSNP 2016 nr 8, poz. 103) wskazano, że dyrektor sądu nie utracił uprawnień do dodatku stażowego po wejściu w życie od 1 stycznia 2013 r. przepisów art. 32c oraz 32d ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 133 ze zm.). W uzasadnieniu Sąd Najwyższy podkreślił, że od dnia 1 stycznia 2013 r. weszła w życie nowelizacja ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 427 ze zm.). Na mocy art. 1 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 203, poz. 1192) dodano art. 32c, zgodnie z którym dyrektorowi sądu i zastępcy dyrektora sądu przysługuje wynagrodzenie zasadnicze, którego wysokość ustala Minister Sprawiedliwości, jak również może być mu przyznany dodatek specjalny z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków lub zadań oraz nagrody za szczególne osiągnięcia w pracy oraz art. 32d, w myśl którego, „Ze stanowiskiem dyrektora sądu oraz zastępcy dyrektora sądu nie można łączyć przynależności do partii politycznych ani pełnienia funkcji publicznych” (§ 1); „Do dyrektora sądu oraz zastępcy dyrektora sądu stosuje się odpowiednio przepisy art. 6-7 oraz 9-11 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury (Dz.U. z 2011 r. Nr 109, poz. 639 i Nr 113, poz. 659)” (§ 2). Nie tyle z art. 32c, który w odniesieniu do wskazywanych składników wynagrodzenia nie używa zwrotu „przysługuje wyłącznie”, ale z art. 32d, wymieniającego przepisy z odesłania, a *contario* może wynikać wniosek, że ustawodawca od dnia 1 stycznia 2013 r. wyłączył tę kategorię urzędników sądowych spod działania ustawy o pracownikach sądów i prokuratury (za wyjątkiem art. 6-7 oraz art. 9-11) i w konsekwencji dla omawianej grupy zawodowej ustanowił autonomiczne (odrębne od pozostałych urzędników i pracowników sądów i prokuratury) uregulowania dotyczące zasad wynagradzania, ograniczając je wyłącznie do składników wymienionych w art. 32c Prawa o ustroju sądów powszechnych, a następnie w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z

dnia 17 grudnia 2012 r. w sprawie wynagrodzenia dyrektora sądu i zastępcy dyrektora sądu (Dz.U. z 2012 r., poz. 1482), tj. do wynagrodzenia zasadniczego, dodatku specjalnego oraz nagrody za szczególne osiągnięcia w pracy. Przy tej koncepcji od dnia 1 stycznia 2013 r. żadne rozporządzenie wykonawcze wydane na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy o pracownikach sądów i prokuratury nie mogło mieć zastosowania do dyrektorów sądów (i ich zastępców). Ustawodawca zatem w sposób zamierzony pominąłby pozostałe uregulowania dotyczące powszechnych w prawie urzędniczym składników wynagrodzenia np. prawa do nagrody jubileuszowej, odprawy emerytalno-rentowej czy dodatku stażowego. Nie sposób jednak nie zauważyć, że w ten sposób dyrektorzy sądów (i ich zastępcy) z trudnych do wytłumaczenia przyczyn staliby się jedyną grupą zawodową urzędników sądów i prokuratury, która została pozbawiona między innymi prawa do nagrody jubileuszowej, odprawy emerytalno-rentowej w wysokości przysługującej na podstawie pragmatyki służbowej czy dodatku stażowego. Przedstawiona więc wykładnia może budzić uzasadnione wątpliwości co do zachowania przez ustawodawcę standardów konstytucyjnych wynikających z art. 32 Konstytucji RP, gdyż byłaby to niepoparta adekwatnymi i racjonalnymi przesłankami dyferencja uprawnień adresatów norm prawnych charakteryzujących się daną cechą istotną (relewantną). Nie ma bowiem żadnego uzasadnienia dla zróżnicowania uprawnień urzędników sądowych w zakresie tych składników wynagrodzenia, które są ekwiwalentem za długoletnią pracę i powszechnie obowiązują w prawie urzędniczym. W tym kontekście uprawniony jest inny pogląd, a mianowicie, że zamiarem ustawodawcy było jedynie „przeniesienie” przepisu kompetencyjnego wyposażającego Ministra Sprawiedliwości w uprawnienie do określenia pewnych składników wynagrodzenia grupy urzędników sądów z ustawy o pracownikach sądów i prokuratury (art. 14 ust. 1) do ustawy określającej ustrój sądów powszechnych. Niewątpliwie związane to było z budzącą kontrowersję (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 listopada 2013 r., K 13/12, OTK-A 2013 nr 8, poz. 121) nowelizacją Prawa o ustroju sądów powszechnych i wynikającą z niej zmianą zakresu nadzoru nad działalnością administracyjną sądów ze strony organu władzy wykonawczej - Ministra Sprawiedliwości, która doprowadziła do przekazania kierowania tą działalnością podległym mu organom - dyrektorom sądów, przy

jednoczesnym pozbawieniu uprawnień prezesów sądów. Niewątpliwie w ślad za tym poszło zaznaczenie rangi ustrojowej tego organu sądu oraz podkreślenie, że ta bezpośrednia podległość Ministrowi Sprawiedliwości nie ograniczy odrębności i niezależności sądów od władzy wykonawczej gwarantowanych w art. 173 Konstytucji RP. Stąd też w art. 32d ust. 2 Prawa o ustroju sądów powszechnych znalazło się odesłanie do art. 6-7 i art. 9-11 ustawy o pracownikach sądów i prokuratury, odwołujących się do powszechnie obowiązujących w prawie urzędniczym standardów, gwarantujących - niezależnie od podległości służbowej - wykonywanie obowiązków w sposób profesjonalny, rzetelny i bezstronny.

Tym samym wyrok Sądu drugiej instancji odpowiadał aktualnej wykładni przepisów prawa.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.